

En röst i riksdagsvalet 13 september 2026, Brastad. Foto: W.carter, CC BY 4.0.

Samhällskunskap · Åk 8 till gymnasiet · 60 minuter

Går det att lita på valet?

Efter riksdagsvalet 2026 kom flera anklagelser om valfusk. I dag tar du reda på hur en röst skyddas, vad som faktiskt är känt och vad som skulle krävas för att resultatet ska ändras.

1 Röstens väg
2 Fyra påståenden
3 Var står du?
4 Ditt svar

Lektionens fråga

Går det att lita på valet 2026, och var finns svagheterna?

Namn

Klass

Gissa först

Hur många gånger har det varit omval till riksdagen i Sveriges historia?

Aldrig | En eller två | Fler än två

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 1

Röstens väg

Sex stationer från valsedelsstället till räkningen.

Enskilt
6 min

Din uppgift vid varje station

Hur lätt kan någon annan påverka rösten här?

Läs stationerna i ordning och **ringa in** ett svar på varje kort. Sedan jämför du med din bänkkamrat på parbladet.

Så här
- Lätt
- Svårt
- Nästan omöjligt

1 Valsedlarna

Lätt / Svårt / Nästan omöjligt

Väljaren tar sina valsedlar bakom en skärm. Sedan 2022 lägger valnämnden ut dem, inte partierna. Utanför lokalen får partier dela ut valsedlar, även ikryssade.

Har hänt. Före valdagen 2026 kom över 2 800 rapporter om incidenter, de flesta om valsedlar som saknades eller flyttats.

Valmyndigheten; SVT 12 sept 2026

2 Valskärmen

Lätt / Svårt / Nästan omöjligt

Varje väljare ska vara ensam bakom valskärmen och göra i ordning sin röst själv.

Har hänt. Valobservatörer i Stockholm 2018 såg familjer gå in tillsammans bakom skärmen i ungefär var fjärde lokal.

SILC 2018

3 Hjälp att rösta

Lätt / Svårt / Nästan omöjligt

Den som inte kan rösta själv får hjälp av röstmottagarna, och får ta med en egen hjälpare. Sedan december 2025 ska en röstmottagare alltid vara med.

Har hänt. Under valet 2026 nekades röstmottagare att vara med när väljare fick hjälp.

Valmyndigheten 9 sept 2026

4 Budröst

Lätt / Svårt / Nästan omöjligt

Den som inte kan ta sig till vallokalen kan rösta med bud, till exempel en anhörig. Ett vittne ska vara med. Ingen röstmottagare är med.

Har hänt. I Stockholm 2002 turades två personer om att vara bud och vittne åt ett stort antal väljare.

Valprövningsnämnden 58-2002

5 Brevröst från utlandet

Lätt / Svårt / Nästan omöjligt

Den som är utomlands kan rösta med brev. Två vittnen ska intyga att väljaren själv har gjort i ordning rösten.

Har hänt. Valmyndigheten skriver att det är svårt att veta säkert att en brevröst kommer från rätt person.

Valmyndigheten 2018

6 Räkningen

Lätt / Svårt / Nästan omöjligt

Rösterna räknas först i vallokalen och sedan en gång till av länsstyrelsen. All räkning är offentlig, och vem som helst får komma och titta.

Har hänt. Efter valet 2022 gjordes nya sammanräkningar i tre kommuner.

Valprövningsnämnden 2022

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 3

Var står du?

En väljare vill ha hjälp av sin egen hjälpare, men vill inte att röstmottagaren är med.

Välj själv, sedan
hela klassen · 10 min

Påståendet

”Rösten ska inte tas emot om röstmottagaren inte får vara med.”

1. **Ringa in** var du står, under Innan samtalet.
2. **Gå** till den skylten i rummet.
3. **Lyssna** på de andra. Du får byta skylt.
4. **Ringa in** igen, under Efter samtalet, och skriv.

Så är det i dag

Sedan december 2025 ska en röstmottagare alltid vara med när någon får hjälp. Säger väljaren nej får rösten ändå inte vägras. Under valet 2026 hände det att röstmottagare nekades.

Vallagen 7 kap. 3 §; Valmyndigheten 9 sept 2026

1 Innan samtalet

Ringa in där du står nu, innan du går till en skylt.

Håller helt med	Håller med	Vet inte	Håller inte med	Håller inte alls med

4 Efter samtalet

Ringa in där du står nu. Flyttade du dig?

Håller helt med	Håller med	Vet inte	Håller inte med	Håller inte alls med

4 Det starkaste skälet jag hörde från någon som stod vid en annan skylt

Det starkaste skälet var att …

4 Flyttade du dig? Varför, eller varför inte?

Jag flyttade mig, eller stod kvar, eftersom …

 Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.

Steg 4

Ditt svar

Nu svarar du på lektionens fråga, med det du har tagit reda på.

Enskilt
10 min

Lektionens fråga

Går det att lita på valet 2026, och var finns svagheterna?

Skriv vidare från de grå orden på varje rad. Du får stryka dem och börja på ditt eget sätt.

1
Ditt svar
Svara på lektionens fråga i en mening.

Jag tycker att valet 2026 ...

2
Det talar för
Ett skäl att lita på valet, med belägg.

Ett skäl att lita på valet är att ...

3
Men
En svaghet du har hittat.

Samtidigt visar fallet ...

4
Spelar det roll?
Kunde svagheten ändra resultatet?

Det spelar roll eftersom ...

5
Vad borde ändras?
Ett förslag, och vem det skyddar.

Jag skulle vilja att ...

Innan du lämnar in

Kolla din text. Bocka av.

- [ ] Första meningen svarar på frågan.
- [ ] Jag skiljer på belagt och påstått.
- [ ] Jag skriver om minst ett fall.
- [ ] Jag nämner minst en station.

 Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.